

Valere Novarina o gledališču kot mediju govora, ki naj ukinja samoumevnost

[Informacije](#), 22. marec 2011. Avtor: [STA](#)

Sloviti francoski gledališčnik, slikar in teoretik gledališča Valere Novarina (1947) je na obisku v Ljubljani ob izidu prevoda njegovih izbranih besedil z naslovom Govorjeno telo. "Treba je pognati v tek tisto, kar se zdi zabetonirano, samoumevno in okostenelo," je o namenu sodobnega gledališča spregovoril Novarina.

"Temeljna ideja mojega gledališča je, da gledališki jezik deluje v prostoru in ga hkrati ustvarja," je dejal **Novarina** in poudaril, da se je treba boriti proti mehaničnosti jezika, zato je njegov teater namenjen tudi razstavljanju vnaprejšnjih pričakovanj občinstva. *"Gledališče bi se danes morajo bojevati proti samoumevnosti človeškega delovanja. Teater je namenjen temu, da se avtomatizem in mehanika človekovega delovanja in mišljenja ukineta in se človeka izumi nanovo. Teater za tak pristop k človeku potrebuje malo sredstev,"* je še dejal.

Prevajalec, glasbenik in profesor **Primož Vitez**, ki je pobudnik slovenske izdaje Novarinajevih besedil, pri njej pa je sodeloval tudi kot prevajalec, je dejal, da je Novarina eden najbolj zanimivih in inventivnih francoskih gledaliških avtorjev. Francosko kulturno okolje ga zadnja leta zelo visoko vrednoti, njegovi teksti izhajajo v visokih nakladah pri prestižnih založbah. Njegova igra *Podivjani prostor* je leta 2006 doživela uprizoritev v Comedie-Francaise, kar je *"največ kar lahko francoski avtor v Franciji doseže,"* je razložil Vitez.

Svoje gledališče je utemeljil na govoru, skozi govor vidi gledališki prostor in igralce v njem, je Novarinajevo ustvarjanje opisal Vitez. *"Realnosti izven govora ni, to je njegova temeljna*

teza," je dejal Vitez in dodal, da Novarinaja zanima predvsem, kako človek z govorom ustvarja novo realnost.

Pričujoči izbor tekstov, ki je izšel pri Mestnem gledališču ljubljanskem (MGL), je prva tovrstna predstavitev tega vsestranskega gledališkega avtorja na slovenskih tleh, ki zajema iz "*Le Theatre des paroles*" (*Gledališče besed*, 1989), "*Pendant la matiere*" (*V času prostora*, 1991), "*Devant la parole*" (*Pred govorom*, 1999) in "*L'envers de l'esprit*" (*Druga plat duha*, 2009).

Novarina je bil rojen leta 1947 v Švici in že kot otrok začel pisati poezijo in drame. Na pariški univerzi Sorbona je študiral filozofijo, filologijo in zgodovino gledališča. Med drugim je avtor dram "*Le Babil des classes dangereuses*" (*Blebetanje nevarnih razredov*) - kjer se nepregledno število likov spopade v "*vojni jezikov*", ki jo utišata najbolj silovito artikulirana *Usta in Uho* - ter "*Le Drame de la Vie*" (*Drama življenja*), "*La lumiere du corps*" (*Svetloba telesa*) in "*L'acte inconnu*" (*Neznano dejanje*).

Je tudi občasni igralec in pogosto režira svoja dela. Od 80. let naprej se osredotoča bolj na slikarsko ustvarjanje. O Novarinajevem pristopu k uprizoritveni praksi, jeziku in vizualni umetnosti je leta 2002 režiser **Raphael O'Byrne** posnel dokumentarni film "*Ce dont on ne peut parler, c'est cela qu'il faut dire*" (*To, o čemer ne moremo govoriti, je treba povedati*).

Eden izmed najbolj dejavnih filozofov med živečimi gledališčniki, "*vsestranska gledališka žival*", kot so Novarinaja opisali pri MGL, je nocoj v Štihovi dvorani Cankarjevega doma na dvojezičnem literarnem večeru skupaj s profesorjem in prevajalcem **Vladimirjem Pogačnikom** predstavil svoja besedila ter o svojem delu spregovoril z dolgoletno sodelavko, francosko dramaturginjo in teatrologinjo **Annie Gay**.